

3. Голячук Н. В. Формування облікової інформації та її якісні характеристики. *Соціальна економіка*. 2016. № 1. С. 104-110.

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПРИЙНЯТТЯ ОБҐРУНТОВАНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Крайник О.В.

Науковий керівник: Коледіна К.О., к.е.н., доцент

Харківський національний університет будівництва та архітектури

В сучасних мінливих економіко-політичних умовах господарювання для вітчизняних підприємств питання прийняттям обґрунтованих управлінських та фінансових рішень є вкрай важливим й актуальним. Оскільки фінансова звітність покликана надавати повну, неупереджену та достовірну інформацію про поточний стан і результати функціонування підприємства, то бухгалтерська інформація перетворюється на основне джерело для прийняття правильних та виважених рішень стосовно діяльності підприємства й можливих напрямків його розвитку.

Питанням формування фінансової звітності підприємств присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як: Бернстайн Л., Бутинець Ф., Верига Ю., Добровський В., Кіндрацька Г., Кутер М., Палія В., Соколова Я., Хендріксена Е. та багатьох інших. Однак, незважаючи на значну кількість напрацювань, які використовуються як при формуванні теоретичного підґрунтя, так і при здійсненні практичної діяльності, питання формування фінансової звітності підприємств залишаються актуальним й дотепер.

Головним джерелом отримання інформації про діяльність підприємства є фінансова звітність. Фінансова звітність – це звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Загальні вимоги щодо складання та подання фінансової звітності здійснюється згідно з П(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] з дотриманням певних принципів, основні з яких наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Основні принципи формування фінансової звітності [1]

Принцип	Характеристика
Автономність підприємства	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників, тому їх особисте майно й зобов'язання не повинні відображатись у фінансовій звітності
Безперервність діяльності	Передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі
Періодичність	Припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності
Історична собівартість	Визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
Нарахування та відповідності доходів і витрат	Для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів

Повне висвітлення	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі
Послідовність	Передбачає постійне застосування підприємством обраної облікової політики
Обачність	Методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства
Перевалювання змісту над формою	Операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
Єдиний грошового вимірника	Вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці

Наведені в табл. 1 принципи формування фінансової звітності є обов'язковими для будь-якого суб'єкта господарювання, однак, на практиці часто виявляються факти нехтування зазначеними принципами. Так, масштабні спотворення оприлюдненої інформації професійними учасниками фондового ринку виявила Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). За результатами вибіркового аналізу компаній з управління активами за 2017 р., які опубліковано на сайті НКЦПФР у 2019 р., виявлено такі проблеми: 67% фінансових звітів не відповідають вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності; 51% аудиторських звітів – міжнародним стандартам аудиту або складені з порушенням структури; 13% аудиторських звітів – вимогам прийнятих рішень; 10% звітів незалежного аудитора містять немодифіковану думку, висловлену аудитором, за умови істотних порушень у річній фінансовій звітності [2].

Вищезазначене свідчить про те, що фінансова звітність з різних причин може ненавмисно чи навмисно викривлятися і перекручуватися обліковими працівниками [3, с. 49]. Така ситуація потребує жорсткого контролю як з боку керівництва підприємства, так й з боку держави задля своєчасного виявлення фактів порушення достовірності відображеної бухгалтерської інформації.

Таким чином, фінансова звітність відіграє важливу роль у функціонуванні будь-якого підприємства, оскільки саме на її основі приймаються управлінські та фінансові рішення, якість та обґрунтованість яких безпосередньо залежить від правдивості й достовірності інформації, зазначеної у фінансовій звітності. Тому, однією з найважливіших задач менеджменту підприємства є контроль за недопущенням викривлення фінансової інформації та забезпечення її повного та правдивого висвітлення для всіх користувачів.

Література:

1. П(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. НКЦПФР констатує масштабні помилки та недоліки в звітності професійних учасників ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/2019/03/12/>

3. Кіндрацька Г.І. Фінансова звітність українських підприємств: причини недовіри користувачів. *Проблеми та перспективи сучасного розвитку фінансів, обліку та банківської діяльності*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 23.03.2020 р.). Дніпро: Університет імені А.Нобеля. 2020. С. 48-50.

ГАРМОНІЗАЦІЯ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ: АНАЛІЗ БАНКІВСЬКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Кулікова К.М.

*Науковий керівник: Вербицька В.І., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Стабільність фінансового сектору напряму залежить від стійкості та ефективності банківської сфери. Тому дуже важливо, щоб банки уміло залучали ресурси та, відповідно, ефективно їх використовували.

Наразі банківський сектор переживає зміну підходів та трактувань окремих операцій і статей балансу, які пов'язані з гармонізацією національного і світового стандартів обліку та звітності, тому статті зобов'язань банків дещо змінились. Це, в свою чергу, призводить до певних труднощів у проведенні порівняльного аналізу за тривалий період часу.

На сьогоднішній день основними статтями зобов'язань банків є:

- заборгованість перед НБУ;
- заборгованість перед кредитними установами (іншими банками), що включає кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» інших банків (рідше отримані кредити);
- заборгованість перед клієнтами (або «кошти клієнтів»), тобто поточні рахунки та строкові кошти фізичних і юридичних осіб;
- похідні фінансові зобов'язання;
- інші кошти, наприклад, зобов'язання з фінансового лізингу (оренди);
- зобов'язання щодо поточного податку на прибуток; резерви за зобов'язаннями;
- субординований борг;
- інші фінансові та нефінансові зобов'язання.

У банків, які здійснюють випуск цінних паперів (окрім акцій), зобов'язання містять статтю «боргові цінні папери, випущені банком», з'явилась і стаття «торгові зобов'язання», що включає зобов'язання банку, які утримуються з метою торгівлі або хеджування ризиків інших статей торгової книги.

Кошти клієнтів у більшості банків залишаються основною частиною зобов'язань та основоположним аспектом у підтриманні надійності банку. Проте слід зауважити те, що наявність значної кількості залишку на клієнтських рахунках сприяє зниженню стабільності базових банківських